

ANEMova PRESS KONFERENCIJA, 29.juna 2009.g.

“Koliko će interventne mere Vlade zaista pomoći elektronskim medijima?”

ANEM je, u okviru projekta „Smanjenje naknada koje emiteri plaćaju regulatornim telima i kolektivnim organizacijama – podrška održivosti lokalnih medija“, podržanog od USAIDa i IREX Srbije, organizovao press konferenciju, koja je održana u ponedeljak 29.06.2009. godine, u Medija centru u Beogradu. ANEM je, na ovoj konferenciji, informisao javnost o svim pitanjima od značaja za ekonomski položaj emitera, a na njoj su, pored ANEMovih predstavnika, govorili i predstavnici regulatornih agencija, RRA i RATELa i kolektivne organizacije, OFPS. Konferencija je trajala sat vremena, a prisustvovao joj je veliki broj predstavnika štampanih i elektronskih medija, iz 11 redakcija.

Saša Mirković, predsednik ANEMa, je, u svom izlaganju, prisutne informisao o tome kakvu štetu zbog efekata finansijske krize trpe emiteri, koji su ANEMovi zahtevi i aktivnosti usmereni na poboljšanje položaja emitera, kao i koji su zahtevi emitera i medijskih udruženja upućeni Vladi. On je istakao da je ANEM, podstaknutim alarmantnim vestima iz svojih stanica o teškoj finansijskoj situaciji u kojoj su se našle (drastično smanjeni marketinški prihodi, otežana naplata, neizdrživo velike finansijske obaveze, konkurencija piratskih stanica, nefunkcionalno medijsko tržište, nejednak položaj emitera na njemu...), od početka ove godine preduzeo niz aktivnosti, kako bi im pomogao da prevaziđu probleme. Pre svega, ANEM je nastojao da svojim javnim nastupima skrene pažnju medijske javnosti i nadležnih državnih organa na težak položaj u kojem su se našli mediji, kao i na neophodnost hitnih mera, kako bi se mediji sačuvali od propasti. Kao rezultat ovih ANEMovih aktivnosti, i zahteva ostalih medijskih udruženja, formirane su radne grupe u okviru Ministarstva kulture, sačinjene od predstavnika medija i medijskih udruženja, na osnovu čijih predloga je Vlada usvojila interventne mere za pomoć medijima u uslovima finansijske krize. Kako se većina ANEMovih radio i TV stanica izjasnila da su im osnovni problem previsoke naknade koje plaćaju RRAu i RATELu, kao i SOKOJu i OFPSu, ANEM je, pored aktivnog javnog zalaganja za smanjenje ovih naknada, u maju organizovao i dva okrugla stola sa predstavnicima tih tela i organizacija. Takođe, ANEM intenzivno radi na poboljšanju medijskog regulatornog okvira, koji je važan za stvaranje povoljnijeg okruženja za funkcionisanje medija i medijskog tržišta i aktivno se zalaže za zatvaranje nelegalnih stanica. U prošli četvrtak, 25.06.2009. godine, Vlada je usvojila interventne mere za pomoć medijima, za koje se još ne može sa sigurnošću reći kakav će efekat imati, jer zahtevaju dalju razradu i konkretizaciju, rekao je Mirković. Tim merama nisu usvojeni svi predlozi radne podgrupe za elektronske medije, niti na onaj način kako je to zahtevano, ali Mirković smatra da su one korak u pozitivnom smeru. One nisu neki revolucionarni boljitak statusa elektronskih medija, ali je za ANEM bitno da su i Ministarstvo kulture i Vlada Srbije pokazali određenu dobru volju da pomognu medijima

u ovom periodu ekonomske krize. Naglasio je da pokrenuta akcija ne sme da se zaustavi na ovom koraku, jer će se kriza produbljivati, te je veoma bitno da se medijski zakoni usvoje, izmene, da se proces privatizacije nastavi, očisti etar od nelegalnih emitera i da je to jedan kompletan okvir koji treba ispuniti zajedno sa predloženim merama, kako bi došlo do poboljšanja položaja medija u Srbiji.

Slobodan Kremenjak, ANEMov advokat (kancelarija Živković & Samardžić), je rekao da je dobro što se Vlada, makar sada, pozabavila pitanjem ekonomskog položaja medija, jer se ispostavilo da pojedinačni pristup svakog od regulatora i Ministarstava nije doneo dobre rezultate. On je naglasio da je, za pravilnu ocenu interventnih mera Vlade, potrebno sačekati da se vidi kako će one u praksi izgledati i po kojim kriterijumima će se sprovoditi. Tek tada će se videti stvarni efekat ovih mera. On smatra da je došlo do pomaka u poboljšavanju položaja elektronskih medija, ali je još važnija najava daljeg rada na određenim sistemskim izmenama. Kremenjak je ocenio pozitivnim to što je došlo do smanjenja naknada RRA, ali se založio da, pri određivanju visine naknade, pored zone pokrivanja i broja stanovnika, treba dosledno primenjivati i zakonom utvrđen kriterijum kvaliteta programa. Zabrinjavajuće je to još nema pomaka o izmenama Zakona o oglašavanju, rekao je Kremenjak. Kada je reč o piratskom emitovanju, trenutno se priprema Zakon o elektronskim komunikacijama, koji treba da zameni postojeći Zakon o telekomunikacijama. Njim se predviđa postojanje određene inspekcije pri Ministarstvu koja će moći privremeno da oduzima emisionu opremu nelegalnim emiterima. ANEM će biti veoma kritičan prema merama koje se donose, ali sa druge strane će biti veoma proaktivan sa predlozima koji su nužni i koji treba da motivišu sve aktere na medijskoj sceni, naglasio je Kremenjak.

Goran Karadžić, zamenik predsednika Saveta RRA je izjavio da izmene Pravilnika RRA, koje je Vlada odobrila 25.06.2009, dovode do velikog smanjenja naknada, pre svega, za lokalne i regionalne stanice, jer se pravilnije vrši obračun naknade po kriterijumu broja stanovnike na teritoriji pokrivenoj signalom. Svi emiteri, pa i nacionalni, imaju i umanjenje od 5 % , linearno, za koliko se smanjuje vrednost osnovnog boda za obračun naknade. Prosečno umanjenje naknade za lokalnu frekvenciju je oko 32%. Najveće umanjenje, od 55%, će dobiti TV Panonija, a najmanje umanjenje će dobiti emiteri u Beogradu, oko 0,15%. Umanjenja će biti korigovana 30. juna, kada stignu i zvanični podaci od Republičkog zavoda za statistiku, o tačnom broju stanovnika po mestima u Srbiji, jer je, prema Zakonu o radiodifuziji, RRA dužna da koristi zvanične statističke podatke. Što se tiče izmene Zakona o oglašavanju, radna grupa, čiji je i on član, do sada je održala dva sastanka, a uskoro će i treći, tako da se Karadžić nada da će se relativno skoro pojaviti tekst zakona koji će ići na javnu raspravu. U izmeni tog zakona se teži ka liberalizaciji, jer je sadašnji tekst zakona mnogo rigidniji nego što je evropska praksa. U borbi protiv piratskih emitera, niti Zakon o radiodifuziji, niti Zakon o telekomunikacijama, ne daju RRAu i RATELu dozvolu da se nelegalnim emiterima oduzmu uređaji sa kojih nelegalno emituju. Zato je RRA nadležnim organima uputio zahtev za izmene Zakona o telekomunikacijama i Krivičnog zakonika, kojima bi se doprinelo efikasnosti gašenja nelegalnih stanica. Takođe, Karadžić smatra da ne treba zanemariti ni drugi oblik piraterije, koji je opasnost za nacionalne emitere, a to je kablovsko emitovanje stanica iz okruženja, sa istog govornog područja, koji za licencirane programe nemaju autorska prava za Srbiju. RRA će se u narednom periodu pozabaviti ovim pitanjem, iako svesna činjenice da će to izazvati revolt publike, jer je njihova dužnost da zaštite nacionalne emitere.

Jovan Radulović, predsednik UO RATELa, je naglasio da je dobro što je ANEM organizovao ovu press konferenciju, jer je to važno za emitere. On je podsetio da je RATEL agencija koja ima pravo da naplati samo trošak regulacije, i ništa više od toga, i u tom okviru je Pravilnik o naknadi i napravljen. Svesni činjenice da je situacija u državi teška, RATEL je spreman na izmene Pravilnika i umanjeње naknade i radi na tome. Kako je je taj postupak složen i dugotrajan, RATEL podržava preporuku Vlade o privremenom linearnom umanjeњу naknade emiterima, do usvajanja izmena Pravilnika. Iako još uvek nisu dobili zvaničnu potvrdu Vlade o visini umanjeња naknade, Ratel očekuje da će ono biti od 5 do 10 odsto linearno, za sve elektronske medije. Što se tiče plaćanja naknade, Ratel će omogućiti emiterima odloženo plaćanje i plaćanje na rate. Problem piraterije je daleko složeniji, i RATEL, u saradnji sa RRA, čini sve što je u okviru zakonskih moći da spreči emitovanje svih koji nemaju dozvole, ali je problem što ova institucija može samo da deluje po Zakonu o upravnom postupku, da snimi piratske emitere i pošalje opomenu. Zato ih je ohrabrila odluka Vlade da se u borbu protiv piraterije, aktivno uključi MUP, kao nadležni organ koji ima mogućnost da privremeno zapleni opremu nelegalnim emiterim, što će značajno doprineti efikasnosti cele akcije.

Slobodan Nešović, član UO OFPSa, je rekao da ova organizacija razume da je situacija na tržištu teška i da je i njima u interesu da se mediji održe na tržištu. U tom smislu su emiterima uveli stimulatívne mere, kao što su plaćanje razlike između akontacionog zaduženja i iznosa po konačnom obračunu naknade za 2008. godinu u 6 mesečnih rata i popust od 20% za završni račun za 2009. Pored toga, OFPS prepoznaje potrebu da saraduje sa ANEMom i emiterima, kao sa svojim partnerima i spreman je da pregovara o visini naknade, kako bi ona bila što prilagođenija situaciji na tržištu. OFPS je podržao i rešenje u novom Zakonu o autorskim i srodnim pravima, kojim je predviđeno da se naknada utvrđuje sporazumno sa korisnicima. Sa ANEMom se već vode pregovori i o rešenju ostalih problema u međusobnim odnosima i na taj način se grade bolji partnerski odnosi.

Svi učesnici ove press konferencije su se složili da su emiteri u teškoj ekonomskoj situaciji i da je neophodno da država reaguje, kako bi ih zaštitila od propasti. Iako su interventne mere Vlade pozitivan korak, za pravu ocenu tih mera treba sačekati njihovu konkretizaciju, ocena je ANEMovih predstavnika.